

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/105/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8322200480
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8322200480.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Antónie Kandravej, v právnej veci maloletého dieťaťa N. Č.Q., B.. XX.XX.XXXX bytom u otca, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, pracovisko Medzilaborce, za účasti rodičov: matky J. Č., G.. J., B.. XX.XX.XXXX, trvale bytom G., prechodne bytom bez prihlásenia W. XXX/XX, T., zast. JUDr. Janou Šepelovou, advokátkou so sídlom Námestie slobody 13/25, Humenné a otca T. U. Č., B.. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XX, zast. JUDr. Michalom Dribňákom, advokátom so sídlom Kpt. Nálepku 440/18, Medzilaborce, IČO: 37884964, o návrhu otca v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu, o odvolaniach matky aj otca proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 10P/34/2022-220 zo dňa 24.6.2022, takto

rozhodol:

I. M e n í rozsudok vo výroku II. tak, že matka je povinná prispievať na výživu mal. N. K. sumou 140,- eur mesačne, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred, k rukám otca, počnúc 15.02.2022.

II. M e n í rozsudok vo výroku III. tak, že dlžné výživné pre mal. N. K. za obdobie od 15.02.2022 do 24.06.2022 vo výške 350,- eur je matka povinná zaplatiť v lehote 3 mesiacov od vykonateľnosti tohto rozsudku.

III. M e n í rozsudok vo výroku IV. tak, že matka je oprávnená stretávať sa s mal. N. K. každý pondelok kalendárneho roka v čase od 14.00 hod. do 15.00 hod., vždy za prítomnosti určenej psychologičky Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, pracovisko Medzilaborce, bez prítomnosti ďalších osôb. Osobný styk sa bude realizovať v priestoroch Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, okrem prípadov, ak sa matka s maloletou a určenou psychologičkou vzájomne nedohodnú inak.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Otec sa podaným návrhom na začatie konania domáhal úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. dcére N. na čas do rozvodu manželstva. Spolu s návrhom vo veci samej bol podaný aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol vylúčený na samostatné konanie a je vedený pod sp. zn. 10P/35/2022.

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Súd maloletú N. K., nar. XX.XX.XXXX zveruje do osobnej starostlivosti otca, ktorý bude maloletú zastupovať a spravovať jej majetok.

II. Matka je povinná prispievať na výživu maloletej N. K., nar. XX.XX.XXXX sumou vo výške 120 eur mesačne vždy do posledného dňa v mesiaci od 15.02.2022 k rukám otca.

III. Dižné výživné zo strany matky na maloletú N. K. za obdobie od 15.02.2022 do 24.06.2022 vo výške 260 Eur je matka povinná uhradiť v lehote do troch mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Matka je oprávnená stretávať sa s maloletou N. K. každý pondelok v čase od 14.00 hod. do 15.00 hod.

Otec je povinný maloletú na styk s matkou riadne pripraviť a v stanovenom čase odovzdať matke v mieste bydliska maloletej a matka je povinná maloletú odovzdať otcovi v stanovenom čase v mieste bydliska maloletej.

V. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“

3. Proti výrokom II. a III. rozsudku podala odvolanie matka, namietajúc, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Jej príjem sa toho času pohybuje v rozmedzí 820- 830,- eur. V mesiaci jún 2022 bola matke za odpracovaných 20 dní vyplatená čistá mzda vo výške 760,94 eur. po opustení spoločnej domácnosti bola navyše nútená zabezpečiť si vlastné bývanie. Po odpočítaní jej výdavkov spolu vo výške 919,31 eur je v mínuse, teda, jej príjem nepostačuje ani na úhradu výdavkov. Rozsudok v napadnutom rozsahu navrhla zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie, alternatívne, zmeniť a uložiť matke povinnosť prispievať na výživu mal N. sumou 50,- eur mesačne od právoplatnosti rozsudku. Matka si uplatnila voči otcovi náhradu trov odvolacieho konania.

4. Proti výrokom II. až V. rozsudku podal odvolanie otec namietajúc, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci. Otec nesúhlasí s výškou výživného pre mal. N. v sume 120 eur mesačne. Uvedená výška výživného je nedostatočná, nezodpovedá veku a potrebám maloletého dieťaťa. Maloletá sa okrem školy venuje aj školským a mimoškolským aktivitám, ktoré boli súdu prvej inštancie preukázané, a ktoré sú nielen časovo, ale aj finančne nákladné. K príjmu matky otec uvádza, že do jej príjmu nie je zahrnutý príjem na S. kartu, stravné, ktoré tvorí cca 50 - 90 eur v čistom mesačne. Úverom spláca byt, ktorý však podľa výpisu z katastra nehnuteľnosti patrí vlastnícky jej matke. Podľa otca tento úver však matka nebola nútená si zobrať. Po odstáňovaní sa zo spoločnej domácnosti si matka zo spoločnej domácnosti zobrala kuchynské zariadenie a vybavenie, sedáciu súpravu, konferenčný stolík, práčku, rodinné úspory v sume 3650 eur, zlato v hodnote cca 5000 eur. Dôkazom o tom je protokol o prevzatí majetku zo dňa 25.11.2021. Súd prvej inštancie pri určení výživného zo strany matky ako povinného rodiča prihládol na vyživovaciu povinnosť matky k dvoch plnoletým dcéram. Na základe súdom schválenej dohody o výživnom, matka prispieva dcére U. na výživnom mesačne 150 eur. Dcére J. matka na výživu neprispieva vôbec. Plnenie vyživovacej povinnosti voči dcére J. matka v konaní nepreukázala žiadnym dôkazom. Otec poukazuje na to, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku. O výchovu a výživu všetkých troch dcér sa stará otec. Otec má za to, že súdom upravený styk (jeho intenzita a neprítomnosť tretej osoby pri styku) nie je v záujme maloletej N.. Aj maloletá vo svojom písomnom vyjadrení a pri výsluchu poukazovala na nevhodné správanie sa matky k nej a ostatným členom rodiny. Otec poukázal na vypracovaný znalecký posudok a odporúčanie znalca, aby bol osobný styk matky s maloletou N. vykonávaný pod dohľadom psychologického referátu UPSVaR. Otec nesúhlasí s tým, aby znášal trovy štátu vo výške 251,58 eur. Písomne požiadal súd prvej inštancie, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Má za to, že by bolo nespravodlivé, ak by mal otec znášať výdavky na znalecké dokazovanie, ktoré bolo nariadené z dôvodu, že matka nesúhlasila so zverením mal. N. do starostlivosti otca. Navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, príp. aby zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti v súlade s návrhom otca a priznal otcovi náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným

subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že sú splnené predpoklady na zmenu napadnutého rozsudku postupom podľa § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

6. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vo vzťahu k výroku II. o vyživovacej povinnosti matky vyplýva, že súd pri určovaní výšky výživného vychádzal z kritérií uvedených v ustanovení § 75 ods. 1, prvá veta zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon o rodine“), t.j. veku, odôvodnených potrieb maloletých detí a možností, schopností majetkových pomerov povinného rodiča. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že maloletá má 14 rokov. S maloletou sú spojené výdavky vyčíslené otcom na pojednávaní dňa 26.04.2022 a aktualizované písomným podaním doručeného dňa 21.06.2022, pričom tieto výdavky neboli matkou vôbec spochybnené. Ide o konkrétne výdavky: strava 100 Eur, obedy v škole 32 Eur, hudobná a výtvarná na ZUŠ 10 Eur, ZRPŠ ZŠ 15 Eur ročne, ZRPŠ ZUŠ 10 Eur ročne, doučovanie 7 Eur týždenne, hygiena 30 Eur, záľuby 10 Eur, školské potreby 20 Eur, lieky 10 Eur, oblečenie 30 Eur, telefón 12 Eur, poistenie 20 Eur, pohonné hmoty pripadajúce na maloletú 40 Eur, zároveň k týmto výdavkom je potrebné pripočítať aj výdavok spojený s bývaním a kúrením, pričom časť pripadajúca na maloletú predstavuje 27,90 Eur ($70/4 + 500/12/4$). Matka pracuje v S. L. T. s priemernou výškou príjmu v čistom cca 808 Eur (za obdobie od 3/2022 do 5/2022). Otec pracuje v U. P. T. s priemernou výškou príjmu v čistom 1 002,72 Eur a je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 391,20 Eur. Súd vzhľadom na takto zistený skutkový stav, z ktorého vyplynuli odôvodnené potreby maloletej a s prihliadnutím na usmernenie doporučených rozmedzí pre stanovenie výšky výživného za účelom zjednotenia rozhodovacej praxe súdov v otázkach výživného na nezaopatrené deti, ktorú vypracovalo Ministerstvo spravodlivosti Českej republiky v roku 2010, na dieťa vo veku od 10 do 14 rokov pripadá percentuálne rozmedzie na určenie výživného z mesačného čistého príjmu povinného rodiča od 15% do 19%, prepočte 121 Eur až 153,52 Eur. Súd napokon určil výživné vo výške 120 Eur, teda tesne pod dolnú hranicu, pričom prihliadol na skutočnosť, že matka má ešte dve vyživovacie povinnosti voči starším plnoletým dcéram, ktoré zatiaľ študujú, aj na nevyhnutné výdavky matky vo výške 466 Eur za: bývanie 126,47 Eur, úver 182,84 Eur, plyn 10 Eur, elektrina 20 Eur, tv a internet 20 Eur, telefón 30 Eur, strava a ošatenie 150 Eur (poistenie a tankovanie nie sú nevyhnutnými výdavkami), a na výživné na plnoleté dcéry, pričom pri plnoletej U. bola súdom schválená dohoda o výživnom vo výške 150 Eur, pri plnoletej J., nebolo o výživnom zatiaľ súdom rozhodnuté. Taktiež prihliadol súd na osobnú starostlivosť otca o maloletú, ktorá je vzhľadom na vek maloletej zmenšená (netreba opomínať, že otec si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletej plní aj výkonom osobnej starostlivosti a zabezpečením jej bytovej potreby - § 62 ods. 4 Zákona o rodine).

7. Pri výpočte dlžného výživného súd bral do úvahy, že matka od marca do júna zaplatila na výživné sumu vo výške 280 Eur (marec 80 Eur + apríl 40 Eur + máj 80 Eur + jún 80 Eur), ktorú započítal na plnenie dlžného výživného za obdobie od 15.02.2022 (deň podania návrhu) do 24.06.2022 (deň rozhodnutia), ktoré by predstavovalo sumu 540 Eur (polovica februára 60 Eur + 120 Eur x 4 mesiacov), teda 540 Eur - 280 Eur = 260 Eur. Splatnosť dlžného výživného súd matke predĺžil na tri mesiace, nakoľko má za to, že zákonná lehota troch dní by bola pre matku neprímeraná vzhľadom na jej príjem a výdavky a v konečnom dôsledku by mohla ohroziť platenie bežného výživného.

8. S poukazom na zistený skutočný stav pred súdom prvej inštancie, odvolací súd je toho názoru, že je v možnostiach a schopnostiach matky prispievať na výživu maloletej sumou 140,- eur mesačne. Maloletá N. je zrejme nadaným dieťaťom so záujmom o vzdelávanie aj mimoškolské aktivity, ktoré sú spojené s nutnosťou vynakladania pravidelných výdavkov, vyčíslených na sumu zhruba 300,- eur mesačne. K tomu nie sú pripočítané výdavky, na ktorých by sa mala podieľať maloletá v súvislosti s chodom domácnosti či zabezpečovania jej potrieb využitím dopravného prostriedku. Všetky tieto výdavky maloletej hradí otec, ktorý jej súčasne poskytuje prevažujúcu osobnú starostlivosť, ktorá sa tiež v zmysle ust. § 62 ods. 4 zákona o rodine započítava na plnenie vyživovacej povinnosti. V takom prípade je zřejmý nepomer v povinnostiach rodičov čo do zabezpečovania výživy dieťaťa, pritom príjmové pomery rodičov tento stav rozumne neodôvodňujú.

9. Podľa vykonaného dokazovania dosahuje matka priemerný príjem vo výške 810,- eur mesačne. Zrejme sú jej výdavky na uspokojenie vlastných potrieb, nemožno však opomínať zákonnú prioritu plnenia vyživovacej povinnosti pred ostatnými výdavkami povinného rodiča. Pri zistenej výške odôvodnených potrieb dieťaťa a príjmu povinného rodiča, správne súd prvej inštancie aplikoval vo veci materiál Ministerstva spravodlivosti Českej republiky z roku 2010. Tzv. tabuľkové výživné je totižto prostriedkom štandardizácie rozhodovacej činnosti súdov, vždy však len s odporúčacím charakterom. Jeho vytvorenie je vo svojej podstate analýzou rozhodovacej činnosti v obdobných skutkových okolnostiach, a jeho použiteľnosť v preskúvanom prípade umožňuje blízkosť právneho prostredia Českej republiky. Zákonná úprava pre aplikáciu tabuľkového výživného nie je dôvodná, keďže nemá záväzný charakter, zároveň nahrádza aktivitu, ktorú by inak musel vykonať odvolací súd, aby nastolil princíp právnej istoty a zabezpečil vo svojej rozhodovacej činnosti, že v skutkovo obdobných veciach nebude rozhodované rozdielne.

10. Súd prvej inštancie určil výživné tesne pod spodnú hranicu percentuálneho podielu výživného, s čím sa odvolací súd tak celkom nestotožnil. Matka je síce nositeľom celkovo troch vyživovacích povinností, no odôvodnené potreby dieťaťa odôvodňujú vyššie výživného než v sume 120,- eur. V opačnom prípade sa ťarcha uspokojovania potrieb dieťaťa prenáša na rezidentného rodiča a zakladá sa tým značná nerovnováha pri plnení rodičovských povinností. S ohľadom teda na vek maloletej, ktorá na hornej hranici vekovej skupiny, tiež s ohľadom na počet vyživovacích povinností matky, odvolací súd vzal do úvahy pomer týchto proti sebe stojacich okolností a pristúpil k mediánu percentuálneho podielu, teda výživné určil vo výške 17% z príjmu povinného rodiča, čím dospel k sume 140,- eur mesačne zaokrúhlene.

11. V nadväznosti na takto vykonanú zmenu bolo nevyhnutné pristúpiť aj k zmene výroku o dlžnom výživnom, ktoré bolo vyčíslené za obdobie od 15.02.2022 do 24.06.2022 na sumu 350,- eur. Aby uspokojovanie vlastných potrieb matky nebolo ohrozené, odvolací súd predĺžil lehotu na plnenie v trvaní troch mesiacov.

12. Vo výroku o úprave styku matky s maloletou pristúpil odvolací súd tiež k zmene, a to vzhľadom na vyjadrenia maloletej a odporúčania odborníkov, ktorí spolupracujú s rodinou. Je zrejme, že vzťah matky s maloletou je konfliktný. V súčasnosti maloletá odmieta matku, pritom odvolací súd je toho názoru, že matka si tento stav v prevažnej miere zapríčinila sama vlastným konaním vo vzťahu k maloletej. Nevhodné správanie matky má odvolací súd objektivizované zo strany psychológov, ktorí boli účastní asistovaných stretnutí matky s maloletou, realizovaných na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov. O pravdivosti týchto tvrdení nemá odvolací súd dôvod pochybovať. Z toho dôvodu nemožno brať na ťarchu maloletej, že odmieta styk s matkou a v že v súčasnosti nie je schopná osobného styku matky bez prítomnosti tretej osoby. Aj znalec L.. T. R. v znaleckom posudku č. 8/2022 v závere uviedol, že matka pri vzájomnej konfrontácii verbálne útočí na dcéru, obviňuje ju, snaží sa dcéru manipulovať a citovo ju vydierať. Podľa odporúčania znalca by mal byť styk matky s maloletou vykonávaný pod dohľadom psychologického referátu, s možnosťou vzájomnej dohody o zmene miesta styku či prítomnosti ďalších osôb.

13. Keďže maloletá N. je s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť spôsobilá prejavíť svoj názor, súd mu v zmysle ust. § 43 Zákona o rodine venuje náležitú pozornosť a v zhode s názormi odborníkov považuje za dôvodné pokračovať vo výkone asistovaného styku matky s maloletou. Účelom tohto rozhodnutia je zachovať a naďalej pracovať na zlepšení rodinných vzťahov, avšak bez negatívneho zásahu do psychiky maloletého dieťaťa. Pri zachovaní rozsahu styku ponechal odvolací súd v tomto rozsudku doterajšiu úpravu styku, realizovanú na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov za prítomnosti psychológa úradu.

14. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP v spojení s ust. § 58 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V preskúvanej veci odvolací súd súčasne nezhliadol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).